

การพัฒนาหลักสูตรเรื่องสมุนไพร สำหรับศูนย์การเรียนรู้และอนุรักษ์สมุนไพร

ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

The Development of Curriculum on Medicinal Plants for the Medicinal Plants

Learning and Conservation Center, Tambon Klongchalem,

Amphoe Kongra, Changwat Phatthalung

หัตถยา คุณโน

Hattaya Kunno

เลขหมู่	RS180.75	1263	2550	ค.
Bib Key	301361			
	14 ม.พ. 2550			

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of

Master of Science in Environmental Education

Prince of Songkla University

2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรเรื่องสมุนไพรรักษาสำหรับศูนย์การเรียนรู้และอนุรักษ์สมุนไพรรักษา
ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

ผู้เขียน นางสาวหทัยา คุณไธ

สาขาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ รุ่งตะวันเรืองศรี
(ดร.เสาวลักษณ์ รุ่งตะวันเรืองศรี)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.เขวณิจ กิตติธรรมกุล
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขวณิจ กิตติธรรมกุล)

คณะกรรมการสอบ

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สนั่น สุขธีรสกุล)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ปราณี ทองคำ)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณพร อธิรัตน์)

ศาสตราจารย์ รุ่งตะวันเรืองศรี
(ดร.เสาวลักษณ์ รุ่งตะวันเรืองศรี)

ดร.เขวณิจ กิตติธรรมกุล
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขวณิจ กิตติธรรมกุล)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ดร.เกริกชัย ทองหนู
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกริกชัย ทองหนู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรเรื่องสมุนไพรรักษาโรค สำหรับศูนย์การเรียนรู้และอนุรักษ์สมุนไพรรักษาโรค
ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

ผู้เขียน นางสาวหทัยา คุณโณ

สาขาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษา

ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและจัดทำหลักสูตรเรื่องสมุนไพรรักษาโรค สำหรับศูนย์การเรียนรู้และอนุรักษ์สมุนไพรรักษาโรคที่เหมาะสมสำหรับบุคคลทั่วไปและนักเรียน ตลอดจนศึกษาผลการเรียนรู้ของผู้เข้ามาเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้และอนุรักษ์สมุนไพรรักษาโรค โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สำหรับขั้นตอนการวิจัยมี 4 ขั้นตอนดังนี้ (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (2) การวางแผนและการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร (3) การดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร (4) การประเมินผลหลังจากการทดลองใช้หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องสมุนไพรรักษาโรค (2) แบบวัดเจตคติเรื่องสมุนไพรรักษาโรค (3) แบบฝึกหัดเรื่องสมุนไพรรักษาโรคสำหรับนักเรียน (4) แบบประเมินความพึงพอใจในหลักสูตรเรื่องสมุนไพรรักษาโรค (5) แบบประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสมุนไพรรักษาโรค

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างหลักสูตรเรื่องสมุนไพรรักษาโรค โดยมีหลักสูตร 2 ชุดคือ หลักสูตรสำหรับบุคคลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยบทเรียนทั้งหมด 4 บทเรียน และหลักสูตรสำหรับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยบทเรียนทั้งหมด 6 บทเรียน โดยที่บทเรียนของนักเรียนบทที่ 1 - 4 ใช้หลักสูตรของบุคคลทั่วไป ส่วนบทเรียนที่ 5 - 6 เป็นบทเรียนเพิ่มเติม แต่ละบทเรียนประกอบด้วยบทเรียนย่อย กิจกรรม ระยะเวลา การประเมินผล และผู้รับผิดชอบ

การจัดทำหลักสูตรครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มคือ นักเรียนหญิงโรงเรียนบำรุงอิสลามชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 45 คน และกลุ่มบุคคลทั่วไปคือชาวบ้านจากตำบลลำสินธุ์ กิ่งอำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุงจำนวน 15 คน พบว่า การประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจของกลุ่มทดลองหลังผ่านการใช้หลักสูตรทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่าหลักสูตรเรื่องสมุนไพรรักษาโรค ทำให้กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสมุนไพรรักษาโรรมากขึ้น การประเมินผลด้านเจตคติของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มมีเจตคติที่ดีต่อสมุนไพรรักษาโรค การประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่ม

ทดลองทั้ง 2 กลุ่มและครู พบว่า กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มและครูมีระดับความพึงพอใจในหลักสูตร
เรื่องสมุนไพรในระดับมาก

Thesis Title   The Development of Curriculum on Medicinal Plants for the Medicinal
Plants Learning and Conservation Center, Tambon Klongchalerm,
Amphoe Kongra, Changwat Phatthalung

Author   Miss Hattaya   Kunno

Major Program   Environmental Education

Academic Year   2007

ABSTRACT

The purposes of this Participatory Action Research are to develop and construct a curriculum on medicinal plants for the Medicinal Plants Learning and Conservation Center and to study learning results of those who used the curriculum. The research involved 4 steps : (1) studying background information, (2) planning and constructing the curriculum, (3) trying out the curriculum, and (4) evaluating the curriculum. The research tools included : (1) a knowledge and understanding test, (2) an attitude test, (3) students' exercises, (4) a curriculum satisfaction assessment form, and (5) an evaluation during activity learning.

This research constructed a curriculum of medicinal plants which comprised 2 sets of the curriculums : one for general people and the other for students. The curriculum for people are composed of 4 contents and the curriculum for students are composed of 6 contents, contents 1 – 4 are the same as of the curriculum for people with additional contents 5 – 6. Each content is composed of sub – topics, activities, duration, evaluation, and responsible person.

The results of the research, which the trial groups were students from Bamrungislam School, Mathayomsuksa 4 – 6, totaling 45 students and people from Tambon Lamsin, King – Amphoe Sri Nakharin, Changwat Phattalung, totaling 15 people, were as follows : their knowledge and understanding after using the curriculum increased significantly at 0.05 confident level. They had a positive attitude toward medicinal plants. People, students and teachers were highly satisfied with the curriculum.